

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри

міжнародної економіки та туризму

Протокол № 1 від «29» серпня 2017

Зав. кафедри

_____ О. Б. Чернега

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСКУРСОЛОГІЯ»

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник:

Богатирьова Г.А., доцент кафедри

міжнародної економіки та туризму, к.п.н.,

доцент

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр	1-й
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	3
Лекції, годин	36
Практичні/ семінарські, годин	36
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	108
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - здобуття знань системи теоретичних знань про екскурсологію, шляхи її розвитку, формування компетенцій та набуття практичного досвіду у сфері екскурсійних подорожей, розробка шляхів розвитку екскурсології.

Завдання - ознайомлення з основними поняттями та дефініціями екскурсології; потреба наукового осмислення екскурсології як феномена світоглядної культури людини; забезпечення наукового підходу до практичних форм і методів; впровадження екскурсійної діяльності суб'єктами туристичного обслуговування; потреба вивчення, узагальнення та впровадження досвіду екскурсійної справи зарубіжних країн; необхідність науково-практичного прогнозування шляхів розвитку екскурсійної справи в складовій туристичного продукту.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Екскурсологія як наука					
Тема 1. Предмет, завдання та загальні поняття і визначення «Екскурсології»	10	2	2		6
Тема 2. Зв'язок екскурсології з іншими науками	10	2	2		6
Тема 3. Екскурсійний метод пізнання	14	4	4		6
Разом за змістовим модулем 1	34	8	8		18
Змістовий модуль 2. Аспекти організації екскурсійної діяльності					
Тема 1. Екскурсія як педагогічний процес	18	4	4		10
Тема 2. Психологія екскурсійної діяльності	18	4	4		10
Тема 3. Логіка в екскурсії	18	4	4		10
Тема 4. Шляхи удосконалення екскурсійної методики	18	4	4		10
Разом за змістовим модулем 2	90	20	20		50
Змістовий модуль 3. Професійна майстерність екскурсовода					
Тема 1. Особиста майстерність екскурсовода	18	4	4		10
Тема 2. Професійна майстерність екскурсовода	19	2	2		15
Тема 3. Шляхи удосконалення професійної майстерності екскурсовода	19	2	2		15
Разом за змістовим модулем 3	56	8	8		40
Усього годин	180	36	36		108

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – дискусія «Предмет, завдання та загальні поняття і визначення «Екскурсології»	2
2	Семінар – дискусія «Зв'язок екскурсології з іншими науками»	2
3	Семінар – дискусія «Екскурсійний метод пізнання»	4
4	Семінар – дискусія «Екскурсія як педагогічний процес»	4
5	Семінар – дискусія «Психологія екскурсійної діяльності»	4
6	Семінар – дискусія «Логіка в екскурсії»	4
7	Семінар – дискусія «Шляхи удосконалення екскурсійної методики»	4
8	Семінар – дискусія «Особиста майстерність екскурсовода»	4
9	Семінар – дискусія «Професійна майстерність екскурсовода»	4
10	Семінар – дискусія «Шляхи удосконалення професійної майстерності екскурсовода»	4

5. Індивідуальні завдання

- 1 Підготовка рефератів (доповідей) та наукових статей.
- 2 Огляд періодичної літератури за темами курсу.
- 3 Робота з понятійно-категоріальним апаратом курсу.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Екскурсологія як наука			
Семінар - дискусія «Предмет, завдання та загальні поняття і визначення «Екскурсології»	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка доповіді 4. Опрацювання Хартії туризму 	Усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді. термінологічний диктант
Семінар - дискусія «Зв'язок екскурсології з іншими науками»	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка доповіді 	Усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді розв'язання ситуаційних завдань
Семінар – дискусія «Екскурсійний метод пізнання»	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка доповіді 	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Змістовий модуль 2. Аспекти організації екскурсійної діяльності			
Семінар - дискусія «Екскурсія як педагогічний процес»	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до обговорення кейсу 3. Підготовка доповіді 	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар – дискусія «Психологія екскурсійної діяльності»	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді 4. Огляд періодичної літератури за темою 	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, термінологічний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар – дискусія «Логіка в екскурсії»	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді 4. Огляд періодичної літератури за темою 	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, термінологічний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар – дискусія «Шляхи удосконалення екскурсійної методики»	10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді 4. Огляд періодичної літератури за темою 	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, термінологічний диктант, розв'язання ситуаційних завдань

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 3. Професійна майстерність екскурсовода			
Семинар - дискусія «Особиста майстерність екскурсовода»	10	2. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді 4. Огляд періодичної літератури за темою	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, термінологічний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Семинар - дискусія «Професійна майстерність екскурсовода»	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, термінологічний диктант
Семинар - дискусія «Шляхи удосконалення професійної майстерності екскурсовода»	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді 3. Аналіз туристичного ринку 4. Робота з нормативно-законодавчими актами щодо регулювання туристичних послуг	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, вирішення ситуаційних завдань, термінологічний диктант

7. Результати навчання

1	знання понятійного апарату екскурсології
2	знання методичних та методологічних принципів екскурсійного процесу
3	знання та розуміння механізмів сприйняття екскурсійної інформації
4	знання логічних вимог до подання екскурсійного матеріалу
5	уміння застосовувати словесні, наочні та практичні методи у роботі з екскурсантами
6	уміння використовувати невербальні засоби впливу в екскурсіях
7	уміння організувати післяекскурсійну роботу
8	уміння застосовувати різні методичні прийоми ведення екскурсії

8. Форми навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота (підготовка мультимедійних презентацій, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури); розв'язання ситуаційних завдань.

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	1	1			3
Тема 2	1	1	1			3
Тема 3	1	2	1			4
Разом змістовий модуль 1	3	4	3			10
Змістовий модуль 2						
Тема 1	1	-	1			2
Тема 2	1	1	2			4
Тема 3	2	2	-			4
Тема 4	-	2	2			4
Разом змістовий модуль 2	4	5	5	6		20
Змістовий модуль 3						
Тема 1	2	2	2			6
Тема 2	2	2	2			6
Тема 3	2	4	2			8
Разом змістовий модуль 3	6	8	6			20
Разом	13	17	14	6		50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (ситуаційне завдання або окремі питання теми).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 ситуаційне завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, студент має високий показник знань матеріалу, правильно використовує набуті знання для побудови відповіді, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку
7	Завдання виконано у повному обсязі, студент вміє узагальнювати та систематизувати матеріал, має власний підхід до розкриття поставленого питання, висловлені думки недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% якщо допущені незначні помилки, студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповіді відтворює на репродуктивному рівні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті запропонованого питання

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (ситуаційне завдання або окремі питання теми).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 ситуаційне завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, студент має високий показник знань матеріалу, правильно використовує набуті знання для побудови відповіді, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку
7	Завдання виконано у повному обсязі, студент вміє узагальнювати та систематизувати матеріал, має власний підхід до розкриття поставленого питання, висловлені думки недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% якщо допущені незначні помилки, студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповіді відтворює на репродуктивному рівні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті запропонованого питання

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Мультимедійний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Індивідуальні завдання.

12. Рекомендована література

Основна

1. Дворниченко В. В. Организация экскурсионной работы: Методика, опыт / В. В. Дворниченко, Б. В. Емельянов. – М. : Профиздат, 1984. – 163 с.
2. Долженко Г. П. Экскурсионное дело: [учебное пособие] / Г. П. Долженко. – Ростов-н/Д: Феникс, Март, 2009. – 272 с.
3. Дьякова Р. А. История экскурсионного дела в СССР: [учебное пособие] / Р. А. Дьякова. – М. : ЦРИБ «Турист», 1981. – 72 с.
4. Дьякова Р. А. Основы экскурсоведения / Р. А. Дьякова, Б. В. Емельянов, П. С. Пасечный. – М. : Просвещение. – 1985. – 255 с.
5. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: [навч. посіб.] / Є. В. Козловський. - К. : Центр учбової літератури, 2015. - 295 с.
6. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. - К. : Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
7. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. - К. : ЦУЛ, 2009. - 224 с.
8. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: [підручник] / За ред. В. Ф. Орлова / Т. Г. Сокол. - К.: Грамота, 2009. - 264 с.
9. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу. Кредитно-модульний курс: [навч. посібник] / Н. М. Тягунова. - К. : Центр учбової літератури, 2014. - 130 с.
10. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. - Київ, Кондор. – 2004. – 166 с.

Допоміжна

1. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / Укл. : В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух. - К. : Вид. Дім «Слово», 2006. - 372 с.
2. Жукова М. А. Менеджмент в туристическом бизнесе: [учебное пособие] / М. А. Жукова. - М. : КНОРУС, 2005. - 192 с.
3. Основи туристичного бізнесу: [навч. посібник] / М. П. Мальська, В. В. Худо, В. І. Цибух. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с.
4. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг. Навч.- методичний посібник / С. Г. Нездоймінов. – Одеса: Астропринт, 2011. – 216 с.
5. Нечаев М. П. Экскурсионная деятельность в образовательном процессе / М. П. Нечаев. – М. : Перспектива, 2007. – 28 с
6. Омельченко Б. Ф. Экскурсионное общение: Познание, воспитание, отдых / Б. Ф. Омельченко. – М. : Наука, 1991. – 380 с.
7. Чагайда І. М. Екскурсознавство : навчальний посібник / І.М. Чагайда, С.В. Грибанова. – К., 2004. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1. International Recommendations for Tourism Statistics 2008 (IRTS 2008): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tourism-statistics-international-recommendations-tourism-statistics-200>
2. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework (TSA:RMF 2008): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tsa-tourism-satellite-account-recommended-methodological-framework-tsar>
3. Державне агентство з туризму та курортів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>
4. World Tourism Organization UNWTO: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.unwto.org/>